

SOLIDARNOŚĆ PW

PISMO OZ NSZZ „SOLIDARNOŚĆ” W POLITECHNICE WARSZAWSKIEJ

11/2013/440.2-e

Niestety...

***życie ma swój początek i swój koniec. Tylko od nas
zależy, co ocalimy i o czym będziemy pamiętać...***

***Dla tych
Którzy odeszli
W nieznany świat,
Płomień na wietrze
Kołysze wiatr.
Dla nich tyle kwiatów
Pod cmentarnym murem
I niebo jesienne
U góry.***

***Dla nich
Harcerskie warty
I chorągiewek gromada,
I dla nich ten dzień -
Pierwszy dzień
Listopada.***

1. Powązki – tradycja
2. Kondolencje i pożegnanie
3. „Rozmowy z katem” - patron historii
4. Legendarny fotograf „Solidarności”
5. Zmarła matka bł. ks. Jerzego Popiełuszko

Powązki – tradycja

Tradycyjna zbiórka pieniędzy na ratowanie Starych Powązek jest organizowana już po raz 39. W tegorocznej kweście bierze udział około 250. osób – głównie aktorów, pisarzy, dziennikarzy, ludzi estrady. Proszą o wrzucanie do puszek datków na restaurowanie cennych pomników i kaplic.

Komitet Powązkowski przygotowuje się do przyszłorocznego jubileuszu. W związku z tym zamierza się poddać konserwacji główne wejście na Powązki - reprezentacyjną Bramę św. Honoraty.

Brama św. Honoraty

Jej powstanie owiewa mgła tajemnicy. Od strony cmentarza umieszczony jest napis:

„Ku czci zgasłej małżonki śp. Honoraty ze Zwolińskich Mieczysławowej Landsbergowej tę bramę wzniósł i Miastu Warszawie ofiarował w czerwcu 1915 r. w smutku pozostały - mąż.”

Landsbergowie zostali pochowani w katakumbach, chociaż ich tablice nagrobne znajdują się w sporej odległości od siebie. Za świadectwo prawdziwej więzi, łączącej Landsbergów, można uznać zabiegi męża o tak oryginalne uczczenie pamięci żony. Trwała wojna, a klęski militarne Rosji z pewnością nie pozostawały bez wpływu na jakość pracy administracji carskiej. Tymczasem już w początku marca 1915 r. Landsberg wystąpił do Magistratu z propozycją sfinansowania bramy, wykonanej wg rysunku, zatwierdzonego przez władze miejskie. Minęły trzy miesiące, a brama już stała i w połowie czerwca tego samego roku dokonano poświęcenia tej nowej ozdoby.

Zaprojektowanie bramy powierzono Leopoldowi Wasilkowskiemu, artyście o uznanej sławie, chociaż naginającemu obowiązujące kanony sztuki. Wykonaniem zajęła się warszawska firma kamieniarska Jana Rudnickiego. Efekt końcowy, składający się z obudowy wejścia na cmentarz oraz niewielkiej stróżówki, otrzymał bardzo pochlebne opinie. Na łamach „Kuriera Warszawskiego” krytyk napisał:

„Całość tchnąca archaizmem ogólnego zarysu, skrócona w linjach, a jednak przykuwająca oczy harmonią rozmiarów i odcieniem naturalnem użytych do budowli gładów, jednoczy się z powagą tła, ideową powagą twórczego pomysłu.”

Co przedstawia dzieło Wasilkowskiego? Z pozoru niewiele ma wspólnego ze św. Honoratą (V w n.e.) lub św. Honoratem z Arles (350-429/430), którzy aureoli doczekali się za ciche, pobożne życie w czystości i modlitwie. Tymczasem wejścia na cmentarz broni rycerz, stylizowany na rzymskiego legionistę. W rzeczywistości jest to milles Dei (rycerz boży), który uzbrojony w boskie emblematy (miecz w kształcie krzyża z symbolem IHS na rękojeści, tarcza z koroną cierniową i grotem włóczni - symbolami Męki Pańskiej oraz okiem opatrności - znakiem boskiej wszechmocy), zwycięża zło (wąż). Natomiast po drugiej stronie wejścia filar bramy zdobi wieniec pogrzebowy ze wstęgą oraz wpisany symbolem pokoju i Chrystusa (PAX). Przesłanie tego dzieła jest optymistyczne. Oto za bramą cmentarną rozciąga się kraina śmierci, ale postrzeganej jako przestrzeń pokoju (symbol PAX), dobra (martwy wąż, czyli brak zła), a nawet życia (płonące lampki oliwne na skrzydłach bramy).

1. listopada 1993 roku powstała Unia Europejska, która zastąpiła funkcjonującą od 1958 roku Europejską Wspólnotę Gospodarczą. Tego dnia wszedł w życie układ podpisany w Maastricht.

Kondolencje i pożegnanie

Sobota – 2.listopada...

Warszawiacy przez całą sobotę oddawali hołd pierwszemu niepodległościowemu premierowi w kaplicy Pałacu Prezydenckiego. W południe kolejka miała około 100 metrów długości. Trzeba było czekać.

Trumnę z ciałem byłego premiera wystawiono na katafalku i owinięto białą - czerwoną flagą.

Z całego świata napływały kondolencje:

Prezydent USA Barack Obama: *„Dał nadzieję kobietom i mężczyznom tęskniącym za wolnością do wyrażania ich podstawowych praw, a jego wpływ na stworzenie zjednoczonej i wolnej Europy nigdy nie będzie zapomniany. Dzięki odwadze i wytrwałości takich ludzi jak Tadeusz Mazowiecki, Polska stała się regionalnym i światowym liderem oraz ważnym przykładem dla krajów przechodzących przemiany demokratyczne na całym świecie”.*

Dalajlama XIV: *„Zaimponował mi sposobem, w którym łączył odpowiedzialne przywództwo i skromność; wciąż to podziwiam”.*

Papież Franciszek: *„Łączę się z tymi, którzy dziękują Bogu za jego bogate życie. Był mężem stanu, który dobro ojczyzny i narodu przedkładał ponad swoje sprawy osobiste”.*

Abp. Angelo Becciu, substytut Sekretariatu Stanu: *„Jego Świątobliwość Franciszek, poinformowany o śmierci Pana Tadeusza Mazowieckiego, łączy się duchowo z tymi, którzy z bólem i nadzieją dziękują Bogu za jego bogate życie, za owoce jego działalności społecznej i politycznej oraz wypraszają dla niego Boże miłosierdzie i dar wiecznej chwały”.*

Stolica Apostolska: *„Opatrzność Boża wyznaczyła mu trudne zadanie przewodniczenia Rządowi, który po upadku reżimu komunistycznego i przemianach społeczno-politycznych w Polsce miał poprowadzić Naród ku lepszej rzeczywistości, budowanej na fundamencie wolności i solidarności. Pełnił tę misję z oddaniem i mądrością, z poszanowaniem wartości chrześcijańskich i z żywą wiarą, dając przykład szlachetnego zaangażowania na rzecz dobra wspólnego. Ojciec Święty poleca duszę Zmarłego Bożej łaskawości. Rodzinie, przyjaciółom, współpracownikom i wszystkim uczestnikom uroczystości pogrzebowej składa wyrazy współczucia, wyprasza potrzebne łaski i z serca błogosławi. Był mężem stanu, który dobro ojczyzny i narodu przedkładał ponad swoje sprawy osobiste”.*

Kancelarz Niemiec Angela Merkel: *„Tadeusz Mazowiecki... swoim nieustraszoną zaangażowaniem na rzecz wolności i samostanowienia wniósł niezapomniany wkład w pokonanie autorytarnej niesprawiedliwości oraz na rzecz europejskiej jedności. W decydującym dla Niemiec okresie, jako polski premier, wspierał upadek Muru i ponowne zjednoczenie naszego kraju. Dzięki temu możliwe było stworzenie fundamentów dla stosunków między naszymi narodami. Niemcy widziały w Tadeuszu Mazowieckim zawsze zwolennika ścisłych i silnych związków polsko-niemieckich, i takim go zapamiętamy”.*

Kardynał Dziwisz: „Dzwon >Zygmunt< będzie bił w Krakowie na pożegnanie Tadeusza Mazowieckiego, pierwszego niekomunistycznego premiera po przełomie 1989 r. Zostanie uruchomiony, w chwili gdy w warszawskiej Katedrze św. Jana Chrzciciela będzie rozpoczynała się Msza św.”

Kondolencje przesłali również prezydenci: Niemiec, Czech, Litwy, Estonii, Szwajcarii, Macedonii i Bośni i Hercegowiny. Wyrazy bólu spłynęły także od premierów Czech, Litwy, Mołdawii, Luksemburga i Singapuru. W niedzielę uroczystości pogrzebowe rozpoczną się wyprowadzeniem trumny z Pałacu Prezydenckiego do Bazyliki Archikatedralnej pw. Męczeństwa św. Jana Chrzciciela. Tam o godzinie 11 rozpocznie się Msza św. Tadeusz Mazowiecki zostanie pochowany w grobie rodzinnym na cmentarzu w Laskach. Pogrzeb będzie miał charakter państwowy.

Niedziela 3. listopada dniem żałoby narodowej.

Pożegnanie

Odbyła się Msza żałobna pełna wzruszeń - w świątyni głos zabrał prezydent Bronisław Komorowski i przedstawiciele rodziny byłego premiera.

Warszawiacy żegnają Tadeusza Mazowieckiego

Mszy żałobnej w Bazylice Archikatedralnej św. Jana Chrzciciela przewodniczył metropolita warszawski, kardynał Kazimierz Nycz. W koncelebrze brali udział między innymi Prymas Polski, arcybiskup Józef Kowalczyk i prymas Czech, kardynał Dominik Duka. Odczytano kondolencje papieża. W świątyni obecni byli też przedstawiciele najwyższych władz państwowych: prezydent Bronisław Komorowski, premier Donald Tusk, przedstawiciele Sejmu i Senatu oraz członkowie korpusu dyplomatycznego. Uczestniczył też przewodniczący Komisji Europejskiej Jose Manuel Barroso.

Modlitwę wiernych odmówiono w kilku językach: angielskim, niemieckim, serbsko-chorwackim i rosyjskim.

- „Żegnamy Tadeusza Mazowieckiego, premiera czasu przełomu ustrojowego, architekta i budowniczego konstrukcji gmachu niepodległego państwa polskiego; żegnamy naszego premiera.- Żegnam Cię Tadeuszu w imieniu całego państwa, jego władz i jego instytucji, żegnam w imieniu marszałków Sejmu i Senatu, w imieniu premiera polskiego rządu, żegnam Cię w imieniu wielu, wielu osób, które miały szczęście spotkać się z Tobą i iść tą samą solidarnościową drogą ku polskiej wolności i poprzez polską wolność. Wspominając czasy trudnych początków Tadeusz Mazowiecki powiedział: "miałem w sobie silne przekonanie, że się uda, że na gruzach zbudujemy fundament nowego państwa, że to się musi udać". Udało się, ale wszyscy pamiętamy jak ciężko było ową wiarę utrzymać. Pamiętamy, jak bolesne i niesprawiedliwe były polityczne ataki powtarzane niekiedy do dnia dzisiejszego. Widzimy, że fundamenty wzniesione przez Mazowieckiego okazały się niezwykle mocne. Przetrwały do dzisiaj i to dzięki nim gmach polskiej wolności rozwija się dalej. Siłę tych fundamentów widać do dzisiaj” - powiedział prezydent Bronisław Komorowski.

Ojciec Aleksander Hauke-Ligowski powiedział w homilii, że w życiu Tadeusza Mazowieckiego widać było słowa Chrystusa *„Błogosławieni, którzy łakną i pragną sprawiedliwości. - Pragnienie sprawiedliwości to pragnienie, aby każdy otrzymał to, co mu się należy. Także jako katolikowi, Polakowi i obywatelowi. To właśnie wypełniało Twoje dni: cierpliwa praca i poszerzanie przestrzeni wolności”* - powiedział kaznodzieja. Duchowny powiedział, że zmarły realizował ewangeliczne wezwanie do miłości, działając na rzecz porozumienia Polaków z sąsiadami. Przypomniawszy też rolę, jaką Mazowiecki odegrał jako specjalny sprawozdawca Komisji Praw Człowieka ONZ w byłej Jugosławii. - *„Niech naszą modlitwą będzie milczenie”* - zakończył ojciec Hauke-Ligowski.

Kardynał Nycz powiedział *„Tak więc trwają wiara, nadzieja i miłość - te trzy, z nich zaś największa jest miłość. Te słowa hymnu o miłości były bliskie premierowi Tadeuszowi Mazowieckiemu, którego dziś żegnamy w archikatedrze warszawskiej”* -. - *„Był człowiekiem wiary, nadziei i miłości. Tą drogą wiary szedł jako członek swojej rodziny, jako człowiek Kościoła, Polski, Europy i świata”*.

W imieniu rodziny mówiła wnuczka: *„Kochany dziadku, jesteśmy tu dzisiaj wszyscy razem, tak jak lubisz. Słowa nie wyrażą smutku, jaki odczuwamy z powodu tak wielkiej straty, straty dla nas szczególnie bolesnej. Straciliśmy kochającego dziadka, który scalał naszą rodzinę. Wiara, nadzieja i miłość, którym byłeś przez całe życie wierny, są dzięki Tobie obecne również w naszym życiu. Mimo wielu przeciwności, jakie spotkałeś na swojej drodze, nigdy ich nie porzuciłeś. Gdy pojawiały się nieporozumienia lub problemy, jako pierwszy chciałeś usiąść i o nich porozmawiać. Chcemy Ci dzisiaj podziękować, że nauczyłeś nas patrzeć na drugiego człowieka i słuchać go, niezależnie od tego, czy się z nim zgadzamy, ponieważ słuchanie prowadzi do kompromisu. Dziękujemy za wiarę, która jest fundamentem naszego życia, i za naukę o Kościele, który tworzą ludzie, ale za którymi nie trzeba ślepo podążać. Dziękujemy Ci za rodzinę, która musi trzymać się razem, niezależnie od wszystkiego. Dziękujemy za Twoją postawę w Bośni - to tam daleś wyraz największego człowieczeństwa, dziękujemy na niepodległą Polskę i Twoją miłość do ojczyzny, którą rozumiałeś jako wzięcie odpowiedzialności za jej losy. Mówimy tylko na razie, pa, tak jak się z nami żegnałeś’...*

Po mszy kondukt pogrzebowy przewiózł trumnę z ciałem Tadeusza Mazowieckiego do Lasek, gdzie przed godziną 15⁰⁰ została złożona do grobu, na terenie Zakładu dla Niewidomych w Laskach.

UCHWAŁA

Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej

z dnia 6. listopada 2013 r.

w sprawie uczczenia pamięci Tadeusza Mazowieckiego

Sejm Rzeczypospolitej Polskiej składa hołd pamięci Tadeusza Mazowieckiego, pierwszego niekomunistycznego premiera Trzeciej Rzeczypospolitej wybitnego męża stanu, posła na Sejm wielu kadencji. Tadeusz Mazowiecki, współtwórca najnowszej historii Polski przez całe życie służył społeczeństwu kierując się zasadami etyki chrześcijańskiej i najwyższymi standardami działalności politycznej.

Jego myśl wywarła trwały wpływ na sposób pojmowania spraw publicznych i wymogi dotyczące przestrzegania prawa w Polsce. Stał się symbolem odpowiedzialności klasy politycznej i powszechnie cenionym autorytetem społecznym.

Sejm Rzeczypospolitej Polskiej żegna wielkiego Polaka oraz wyraża przekonanie, że Jego dokonania pozostaną dla nas inspiracją i drogowskazem w dziele umacniania Polski wolnej, demokratycznej i obywatelskiej

„Rozmowy z katem”

Nagroda Historyczna im. Kazimierza Moczarskiego jest nagrodą za najlepszą książkę historyczną roku. W konkursie mogą startować: reportaże historyczne, monografie, biografie i wspomnień. Konkurs dotyczy książek, które ukazały się w Polsce w ubiegłym roku wydawniczym i dotyczą historii Polski od czasu odzyskania niepodległości w 1918 roku do współczesności. Laureat otrzyma okolicznościową statuetkę i czek na 50000 złotych.

Kto jest patronem nagrody?

Kazimierz Moczarski (21. lipca 1907 r – 27. września 1975 r.) – dziennikarz, pisarz, żołnierz Armii Krajowej, szef Biura Informacji i Propagandy ZWZ-AK; autor książki „Rozmowy z katem”, będącej relacją ze wspólnego pobytu w więzieniu z generałem SS Jürgenem Stroopem.

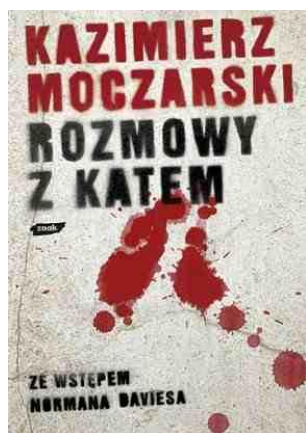
Po ukończeniu studiów kontynuował naukę w Paryżu w Instytucie Prawa Międzynarodowego. Po powrocie do Polski rozpoczął działalność dziennikarską i związał się ze Stronnictwem Demokratycznym. Od sierpnia 1942 r. pracował w Wydziale Informacji Biura Informacji i Propagandy (BIP) Komendy Głównej AK („Rafał”). Równocześnie kierował działem dochodzeniowo-śledczym w Okręgowym Kierownictwie Walki Podziemnej Warszawy. Uczestniczył w kilku akcjach bojowych m.in. w uwolnieniu więźniów ze Szpitala Jana Bożego w czerwcu 1944 r.

W czasie Powstania Warszawskiego kierował działalnością stacji informacyjno-radiowej, redagował dziennik AK „Wiadomości Powstańcze”, a od kwietnia 1945 r. był szefem BIP. W trakcie trwania Powstania został odznaczony Złotym Krzyżem Zasługi z Mieczami. Po upadku Powstania próbował wznowić działalności BIP AK w Częstochowie i Krakowie.

Był członkiem Zarządu Głównego Zjednoczenia Demokratycznego. Współautor memoriału przekazanego Delegatowi Sił Zbrojnych na Kraj Janowi Rzepeckiemu w którym poinformowano o tym *„że władze Zjednoczenia postanowiły ujawnić organizację władzom i wezwać członków aby wstępowali do oficjalnego Stronnictwa Demokratycznego”*.

11. sierpnia 1945 r. został aresztowany i osadzony w więzieniu mokotowskim. W śledztwie torturowany, a następnie skazany na 10 lat za działalność w AK. W 1948 r. jego proces został wznowiony i trwał do 1952 r., kiedy to wydano wyrok śmierci. Od 2. marca do 11. listopada 1949 r. był przetrzymywany w jednej celi z Jürgenem Stroopem. W tym czasie namówił go na zwierzenia, które po latach zostały spisane w formie reportażu. (*więcej - KPW Wydanie Specjalne Nr 9/2012/36-e*).

W 1953 r. Sąd Najwyższy zmienił mu karę śmierci na dożywotnie więzienie. Mimo to przez dwa lata przebywał w celi śmierci i dopiero 15. stycznia 1955 r. poinformowano go o nowym wyroku. Na fali odwilży Sąd Najwyższy wznowił postępowanie, uchylił poprzedni wyrok i przekazał sprawę do ponownego rozpatrzenia. 24. kwietnia Moczarski został zwolniony, a 11. grudnia Sąd Wojewódzki w Warszawie wydał ostateczny wyrok uniewinniający.

W latach 1972-74 opublikował w odcinkach „Rozmowy z katem”, wydane jako książka w 1977 roku (pełna, nieocenzurowana wersja ukazała się drukiem dopiero w 1993 r.). Książka ta została przetłumaczona na wszystkie języki europejskie, a także na japoński. W 2010 r. został pośmiertnie odznaczony Krzyżem Komandorskim z Gwiazdą Orderu Odrodzenia Polski.

11. listopada 1918 roku...

5. listopada 1916 – wydanie aktu gwarantującego powstanie Królestwa Polskiego w bliżej nieokreślonych granicach.

14. stycznia 1917 – rozpoczęcie działalności Tymczasowej Rady Stanu, oznaczające formalne zaistnienie Królestwa Polskiego.

12. września 1917 – przejęcie obowiązków głowy państwa przez Radę Regencyjną.

7. października 1918 – ogłoszenie niepodległości Polski przez Radę Regencyjną.

9. października 1918 – na posiedzeniu rządu niemieckiego Lidendorff oświadczył, że Niemcy nie są w stanie walczyć.

23. października 1918 – powołanie rządu Józefa Świeżyńskiego.

30. października 1918 – Zakopane ogłosiło niepodległość, rozbrojenie wojsk austro-węgierskich w Zakopanem.

31. października 1918 – rozbrojenie wojsk austro-węgierskich w Tarnowie i Krakowie.

6. listopada 1918 auto z białą flagą wiozące niemiecką delegację przekroczyło linię frontu pod La Capelle.

6./7. listopada 1918 – w Lublinie powstaje Tymczasowy Rząd Ludowy Republiki Polskiej z Ignacym Daszyńskim na czele.

10. listopada 1918 – przyjazd Józefa Piłsudskiego do Warszawy. Kiedy Piłsudski wysiadał z salonki na stołecznym dworcu, czekało na niego jedynie kilku członków Polskiej Organizacji Wojskowej i ksiązę Lubomirski jako przedstawiciel Rady Regencyjnej. Na szóste piętro kamienicy przy ul. Moniuszki 2a pielgrzymowało tego dnia tyle ludzi, że po południu zepsuła się winda. Politycy, oficerowie, przedsiębiorcy – każdy miał niecierpiącą zwłoki sprawę, a przynajmniej chciał uścisnąć dłoń Komendanta.

11. listopada 1918 – po godzinie piątej rano w wagonie kolejowym stojącym na torach w lesie Compiègne francuski marszałek Ferdynand Foch i niemieccy wysłannicy podpisują zawieszenie broni, które kończy Wielką Wojnę jak nazywano światowy konflikt z lat 1914-18. Mimo zwycięstwa na wschodzie Niemcy i ich sojusznicy nie byli w stanie bić się dłużej na zachodzie.

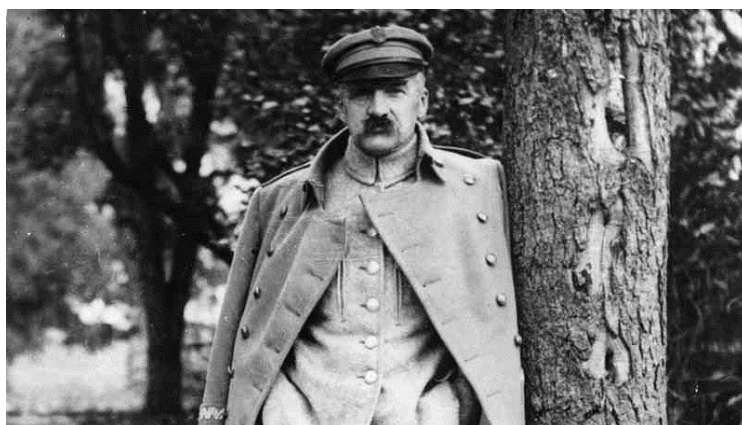
11. listopada 1918 – okoliczni mieszkańcy już wiedzą, że pensjonat sióstr Romanówien od wczoraj jest kwaterą Józefa Piłsudskiego, który po uwolnieniu przez Niemców wrócił do stolicy.

11. listopada 1918 – przekazanie przez Radę Regencyjną władzy wojskowej (będącej częścią zwierzchniej władzy państwowej) Józefowi Piłsudskiemu. Piłsudski zostaje Naczelnym Dowódcą Wojsk Polskich; po pertraktacjach Piłsudskiego z Centralną Radą Żołnierską wojska niemieckie zaczęły wycofywać się z Królestwa Polskiego; rozbrojenie w nocy niemieckiego garnizonu stacjonującego w Warszawie.

12. listopada 1918 - Rada Regencyjna powierza Józefowi Piłsudskiemu misję stworzenia rządu narodowego.

14. listopada 1918 – rozwiązanie się Rady Regencyjnej i przekazanie zwierzchniej władzy państwowej w ręce Józefa Piłsudskiego. Piłsudski zostaje głową państwa (na razie bez formalnego określenia nazwy urzędu).

15. listopada 1918 - Nr 204 „Monitora Polskiego” otrzymuje podtytuł „Dziennik Urzędowy Republiki Polskiej”. Zmiana nazwy państwa polskiego z „Królestwa Polskiego” na „Republikę Polską”.

17. listopada 1918 - Józef Piłsudski mianuje Jędrzeja Moraczewskiego prezydentem ministrów Tymczasowego Rządu Ludowego Republiki Polskiej.

22. listopada 1918 – podpisanie dekretu o podstawach ustrojowych Państwa Polskiego.

Józef Piłsudski obejmuje urząd Tymczasowego Naczelnika Państwa.

**13. listopada 2012 roku
zmarł fotografik Erazm Ciolek, kronikarz „Solidarności”**

Był laureatem wielu nagród. Autorem licznych wystaw i zdjęć między innymi: Zbigniewa Bujaka, Andrzeja Gwiazdy, Jacka Kuronia, Witolda Lutosławskiego, Tadeusza Mazowieckiego, Anny Walentynowicz oraz kardynała Stefana Wyszyńskiego...

W 1981 r. wydał album zdjęć strajkujących robotników Stoczni Gdańskiej.

Dokumentował wydarzenia związane ze stanem wojennym...

...a także życie parafii św. Stanisława Kostki, w której pracował ksiądz Jerzy Popiełuszko.

Wykonał pokazywaną w całej Polsce serię zdjęć podczas pogrzebu Grzegorza Przemyka. W 1989 roku był jednym z fotografów, którzy przygotowali zdjęcia kandydatów „Solidarności” w wyborach do Sejmu.

Jego zdjęcia są triumfem czarno-białej fotografii. Czarno-biała fotografia - w porównaniu z kolorową - okazuje się już przetworzeniem rzeczywistości; nadaje jej inny walor, nadaje skupienie; kolor rozprasza widza, odwraca uwagę od treści, staje się wrogiem fotografii. Czarno-biała fotografia może utrwalać piękno. Ale przede wszystkim jest formą literacką. To gatunek pisarstwa lub dziennikarstwa. Zdjęcia są krótkimi nowelkami, a czasem skrótowym, mistrzowskim reportażem, to znów fraszka, czy małym poematem prozą.

Fotografia była jego życiem

Uroczystości zakończyła w niedzielę Msza święta odprawiona w kościele Najświętszego Zbawiciela.

18. listopada 1965 roku...

Polscy biskupi... kard. Stefan Wyszyński, Karol Wojtyła... podpisali przygotowany przez arcybiskupa Bolesława Kominka list do niemieckiego episkopatu, w sprawie wzajemnego wybaczenia.

Zmarła matka ks. Jerzego Popiełuszki

Marianna Popiełuszko. Miała 103 lata.

Marianna Popiełuszko urodziła się na Podlasiu w 1910 r. Ks. Jerzy, kapelan „Solidarności”, porwany przez oficerów komunistycznej SB i brutalnie zamordowany, był jednym z jej pięciorga dzieci. Na początku lat 80. brała udział w mszach odprawianych przez syna. Po jego śmierci uczestniczyła w różnych spotkaniach religijnych i rocznicowych, w tym w spotkaniach z działaczami „Solidarności” i pielgrzymkach na Jasną Górę. W 2006 r. prezydent Lech Kaczyński za wybitne zasługi w działalności na rzecz przemian demokratycznych w Polsce, za osiągnięcia w pracy zawodowej i społecznej odznaczył ją Krzyżem Komandorskim z Gwiazdą Orderu Odrodzenia Polski. W związku z Jej śmiercią na budynku Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność” w Gdańsku flaga związku została obniżona do połowy.

25. listopada 1795 roku ...

Abdykował ostatni władca Rzeczypospolitej, Stanisław August Poniatowski. Podpisał: „...*Akt ten uroczysty abdykacji korony i rządu Polski w ręce Najjaśniejszej imperatorowej Wszech Rosji składamy dobrowolnie*”.

29. listopada 1830 roku...

W Warszawie konspiracyjne Sprzysiężenie Wysockiego rozpoczęło powstanie. Wyznaczonych celów nie udało się osiągnąć. Po roku Rosjanie pokonali Polaków.

Solidarność PW – Pismo OZ NSZZ „S” w PW wydawane przez Komisję Zakładową
e-mail: nszz@ca.pw.edu.pl; adres internetowy; www.solidarnosc.pw.edu.pl
tel. 234 7872; tel./fax 22 234 53 43